

**PEDAGOGLAR FAOLIYATIDA ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN
FOYDALANISH AHAMIYATI**

Yusupova Dilfuzaxon Muxammadjonovna

*Andijon viloyati Baliqchi tumani maktabgacha va maktab ta'limi bo'limiga
qarashli*

36-umumiy o'rta ta'lim maktabi amaliyotchi psixologi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada pedagog-o'qituvchilar faoliyatida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari haqida fikr yuritiladi.*

Kalit so'zlar: *ta'lim, pedagogika, texnologiya, zamonaviy texnologiya, pedagog.*

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida interaktiv metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalari o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan kunga kuchayib bormoqda, bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an'anaviy ta'limda o'quvchi talabalarni faqat tayyor bilimlarini egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib, taxlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqarishlariga o'rgatadi. Jaxon va mamlakatimiz ilm olamida ijtimoiy institutlar faoliyatini modellashtirish bo'yicha, ilmiy-uslubiy yondashuvlar ishlab chiqilgan. O'qituvchi bu jarayonda shaxsning rivojlanish, shakllanishi, bilim olishi va tarbiyalanishiga sharoit yaratadi va shu bilan bir qatorda boshqaruvchilik, yo'naltiruvchanlik funksiyasini bajaradi. Ta'lim jarayonida o'quvchi talaba asosiy figuraga aylanadi. Bugungi kunda ta'lim tizimida ko'plab yangi texnologiyalar qo'llanilmoqda: onlayn ta'lim, ijtimoiy tarmoqlar, interfaol doskalar, sinf bloglari va mobil qurilmalar.

Ta'lim texnologiyasi o'qituvchilar va talabalarga kurs materiallari bilan yaxshiroq shug'ullanishga yordam beradi va o'rganishni yanada interaktiv va hamkorlikda qiladi. Zamonaviy ta'lim texnologiyasi hamkorlik, aloqa, tashkilotchilik, samaradorlik, virtual tajriba, qo'shimcha yordam va boshqalar kabi afzalliklarni beradi. Ta'limning paydo bo'lishi fuqarolik jamiyatining paydo bo'lishi va uning uzluksiz rivojlanishi bilan bir vaqtga to'g'ri keldi. Maktablar ta'lim kontsepsiyasini aks ettiradi va tartibga solish, intizom va me'yorlardan foydalanishga tayangan holda o'quvchilarning ilmiy mazmunini nazorat qilishdan manfaatdor bo'lgan ta'lim jarayonini ifodalaydi. Zamonaviy ta'lim texnologiyasi YUNESKO tomonidan ta'lim jarayonini loyihalash va o'rnatishda qo'llaniladigan, so'ngra ma'lum maqsadlar asosida to'liq amalga oshirish va baholashga hissa qo'shadigan ta'lim uchun tadqiqot natijalari bilan bog'langan egri chiziq sifatida ta'riflangan. Ta'lim texnologiyasi kompyuter va televizor kabi bir qator ta'lim vositalari va qurilmalarini o'z ichiga oladi. Zamonaviy ta'lim texnologiyalariga misollar:

Ochiq ta'lim resurslari: talabalarga bilim olishga yordam beradigan zamonaviy vositalar to'plami; an'anaviy fanlarning moliyaviy parajatlarini kamaytirish va ularning raqamli ta'lim resurslariga bo'lgan ishonchini oshirish orqali.

Virtual ta'lim: Sinfda yoki sinfdan tashqarida qo'llanilishi mumkin bo'lgan videoyozuvlar va talabalarni sinfda tomosha qilish yoki ularning mobil qurilmalaridan foydalanish mumkin bo'lgan ta'lim vositasi.

Monitoring vositalari: Ular imtihonlarni nazorat qilish uchun ishlatiladigan vosita bo'lib, imtihon paytida talabalarni kuzatishning odatiy usulidan ko'ra murakkabroqdir. Ishlash monitoringi vositalari talabalarni imtihon topshirish uchun birlashtiradigan va imtihon topshirish uchun bir joydan ikkinchi joyga yoki mamlakatlar o'rtasida harakatlanishini osonlashtiradigan markazlardir; Ularning yashash joyi imtihon joyidan uzoqda bo'lganda.

Formativ baholash: maktab yoki universitetda o'qituvchi tomonidan qo'llaniladigan baholash usuli. Ushbu baholash o'quvchilarga istiqbolli bo'lishga yordam beradi. Shuningdek, u baholashni analitik va tizimli usulga aylantiradi, bu o'qituvchiga talabalarni baholash uchun ko'plab savollarni tayyorlashga yordam beradi, ularni tavsifiy ma'lumotlarga ko'ra tartibga solishga yordam beradi.

Munozara forumlari: mavzularni muhokama qilish uchun ixtisoslashtirilgan kengashni tuzish va loyihalashga asoslangan ta'lim tajribasi bo'lib, talabalarning ishtirok etishdagi rolini oshirish va internetdan foydalanish yoki hamkorlikda o'rganish rolini faollashtirish kabi ko'plab xususiyatlarga ega.

Sinfda texnologiyadan foydalanishning kamchiliklari bormi?

Sinfda texnologiyadan foydalanishning ba'zi kamchiliklari va ta'lim texnologiyasi nuqtai nazaridan bir qator kamchiliklar mavjud bo'lib, ular quyidagilardir:

- Ba'zi o'quv materiallari bitta tizimda foydalanish uchun mo'ljallangan, shuning uchun boshqa tizim ishlatilsa, ular to'g'ri ishlamaydi.
- Usul ba'zi talabalar uchun mos emas; vaqtni boshqarishning yuqori darajasini, o'z-o'zini tartibga solishni talab qilish mumkin.
- Narxi yuqori bo'lgan.
- Materiallarga yoki dasturiy ta'minot bilan cheklanib qolish.
- Bu barcha talabalarga yetib bormasligi mumkin.
- Talabalarning o'qituvchi yoki hamkasblari bilan muloqotini kamayib ketishi mumkin.

Bu yerda biz ta'limdagi texnologiyaning ehtimoliy 12 ta kamchiliklari ro'yxatini keltirilgan:

1. Texnologiya o'quvchilarni real dunyodan uzib qo'yadi.
2. O'quvchilarni samarasiz o'quvchilarga aylantirishi mumkin.
3. O'qitish metodlarining yetarli emasligi.
4. Chalg'itishning asosiy manbalari.
5. Noto'g'ri ma'lumotlar bilan o'ralashib qolishi mumkin.

6.	Talabalar	uy	vazifalarini	muntazam	bajarmaydilar.
7.	Qimmatli		vaqtni	behuda	sarflash.
8.	Aldash	uchun	yetarli	joy	yaratish.
9.	Kiberbulling		darajasining		oshishi.
10.	Yaxshi		qo'l	yo'zuvining	yo'qolishi.
11.	Kitoblarni		elektron	kitoblarga	almashtirish.
12.	Onlayn kurslar bilan shug'ullanish qiyin.				

O'qituvchining asosiy vazifasi talabaga ma'lum bir mavzuni tushunishga yordam berishdir. Texnologiya - bu o'qituvchi ushbu maqsadga erishish uchun foydalanadigan vositadir. Texnologiyaning o'zi o'quv jarayonini boshqara olmaydi. O'qituvchining ta'limda texnologiyadan foydalanish usuli uni o'quv jarayoniga foydali yoki zararli qilishini bilishi juda muhimdir. Demak, o'qituvchi ta'lim jarayonida qo'llanilishi kerak bo'lgan texnologiyani aniqlashdan tashqari talaba nimani o'rganishi kerakligini aniqlashi, so'ngra o'qituvchining sinfda texnologik vositalardan foydalanishni o'rganishi muhim ahamiyatga ega. Darhaqiqat, Zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish bugungi kunning dolzarb masalasi. Hozirgi yoshlarni diqqatini bo'r va doska yordamida diqqatini jalb qilish o'qituvchilarga birmuncha qiyinchiliklar tug'dirmoqda. Zamonaviy texnologiyalardan to'g'ri foydalanilsa bu tizim o'qituvchini o'rnini egallamaydi, balki unga yaxshi yordamchi bo'lishi mumkinligi ayni haqiqatdir. Bunday texnologiyalardan foydalanmaslik, yoki foydalanishni bilmaslik o'quvchilar nigohida o'qituvchilarni orqada qolib ketgan degan noto'g'ri fikr shakllanishiga olib kelishi mumkin. Bunday texnologiyalar o'qituvchiga faqatgina foyda keltiradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Ishmuamedov R, Yuldashev M. Ta'lim va tarbiya, innovatsion pedagogik texnologiyalar.-T.2013-yil, 272 b.
2. Madumarov T, Kamolidinov M. Innovatsion pedagogik texnologiya asoslari va uni ta'lim-tarbiya jarayonida qo'llash:uslubiy qo'llanma.-T."Talqin", 2012- yil.144-b.
3. Muslimov N.Usmonboyeva M, Sayfurov D. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. O'quv-metodik qo'llanma.Toshkent-2015.144-b.
4. Azizxo'jaeva N. N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. –T.: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti. 2006 y. 200b.